

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΛΩΣΣΑ, ΓΛΩΣΣΙΚΕΣ ΠΟΙΚΙΛΙΕΣ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Κείμενο

Γλωσσοκτονία: Γλώσσες που εξαφανίζονται

Κείμενο που δημοσιεύτηκε ηλεκτρονικά από τη Σάση Χότζογλου στο Zenith, το περιοδικό ενός «νέου ιδεαλιστικού πολιτισμικού κινήματος», όπως διατείνονται οι διαχειριστές του, – συντομευμένο για τις ανάγκες της αξιολόγησης.

Από την αρχαιότητα υπήρξαν και συνεχίζουν να υπάρχουν έως σήμερα, σε όλα τα έθνη της γης, διαφορετικές γλώσσες, κουλτούρες και πολιτισμοί. Και αντίθετα απ' ό,τι διδαχθήκαμε, η πολυγλωσσία των ανθρώπων δεν είναι καθόλου μια κατάρα, ούτε καν ένας φραγμός στη μεταξύ μας επικοινωνία.

[...]Στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και ενώ το διεθνές εμπόριο, οι τηλεπικοινωνίες, η τηλεόραση και το Διαδίκτυο έχουν μετατρέψει την Γη σ' ένα μικρό πλανητικό χωριό, οι περισσότερες από τις μισές ομιλούμενες γλώσσες του κόσμου κινδυνεύουν να εξαφανιστούν από προσώπου γης. Οι αρνητικές προοπτικές που υπάρχουν για τις μισές τουλάχιστον από τις σημερινές «ζωντανές» γλώσσες του πλανήτη είναι δεδομένες. Τα τελευταία, όμως, χρόνια πολλοί φορείς, πανεπιστήμια, διεθνή ερευνητικά κέντρα, μη κυβερνητικές οργανώσεις και οι ίδιες οι τοπικές κοινωνίες έχουν αρχίσει δράσεις προς την κατεύθυνση της διατήρησης κάποιων απ' τις απειλούμενες γλώσσες. Εκατοντάδες ερευνητικά προγράμματα καταγραφής γλωσσών - πολλές από τις οποίες υφίστανται μόνο σε προφορική μορφή, και άρα θα έσβηναν με τον θάνατο των τελευταίων ομιλητών τους - βρίσκονται σε εξέλιξη, με τη συμμετοχή γλωσσολόγων ανθρωπολόγων και άλλων επιστημόνων.

[...] Μια βασική αιτία που συντελεί ουσιαστικά στη μείωση της γλωσσικής ποικιλομορφίας είναι η μαζική μετανάστευση προς τις μεγάλες πόλεις - βιομηχανικά κέντρα, είτε για λόγους εύρεσης καλύτερης εργασίας είτε λόγω φυσικών καταστροφών ή πολεμικών συρράξεων. Όπως επισημαίνουν οι

κοινωνιολόγοι, προκειμένου οι νεοπρόσφυγες των πόλεων να ενσωματωθούν και να διεκδικήσουν καλύτερους όρους επιβίωσης στο νέο περιβάλλον, αναγκάζονται να μάθουν την κυρίαρχη γλώσσα, όπως και τα ήθη, έθιμα και τις συνήθειες, με αποτέλεσμα να αποξενώνονται έτσι οι ίδιοι, αλλά και τα παιδιά τους από τη μητρική τους γλώσσα και κουλτούρα. Για τους μετανάστες και τους πρόσφυγες, η Διακήρυξη του Ο.Η.Ε. υπογραμμίζει ότι «πρέπει να προσαρμόζονται, αλλά όχι υποχρεωτικά να αφομοιώνονται από τους πολιτισμούς των χωρών που τους φιλοξενούν». [...]

Μια άλλη επιβαρυντική παράμετρος ως προς τη μείωση των γλωσσών έχει να κάνει με την περιβαλλοντική υποβάθμιση των παρθένων τοπικών κοινωνιών και σύμφωνα με τον υπεύθυνο του προγράμματος βιοποικιλότητας των Ηνωμένων Εθνών, Bai-Mass Taal: «οι εκχερσώσεις, η καταστροφή των δασών και των υπολοίπων φυσικών οικοσυστημάτων εξωθούν τους πληθυσμούς αυτούς στις μεγάλες πόλεις, με καταστροφικές επιπτώσεις στη διατήρηση των γλωσσών τους».

[...]Το Συμβούλιο της Ευρώπης, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση, είχε ανακηρύξει το 2001 «Έτος για τις ευρωπαϊκές γλώσσες» σε όλη τη «Γηραιά ήπειρο». Και αντιπρόσωποι από όλες τις ευρωπαϊκές χώρες κατέληξαν στο συμπέρασμα, όπως γράφτηκε σε σχετική ανακοίνωση, πως:«Πρέπει να υπάρξει κοινή δράση όλων των χωρών για την προστασία, τη διατήρηση και τη διάδοση της πλούσιας κληρονομιάς γλωσσικής ποικιλομορφίας που υπάρχει στην Ευρώπη». Παράλληλα, τονίστηκε ότι πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες, ώστε να αφυπνιστεί η συνείδηση του πολίτη για την ποικιλομορφία των ευρωπαϊκών γλωσσών, εφόσον ο Ευρωπαίος σήμερα, ούτως ή άλλως, ζει μέσα σε ένα πολύγλωσσο περιβάλλον και στην καθημερινή του ζωή έρχεται σε άμεση επαφή με πολλές διαφορετικές γλώσσες, έξω στο δρόμο, στο λεωφορείο, στο τρένο, μέσω των προϊόντων στο σούπερ μάρκετ ή μέσα από την τηλεόραση και τα άλλα ΜΜΕ. Υπογραμμίστηκε, επίσης, ο ρόλος που μπορεί να παίξουν τα σύγχρονα μέσα επικοινωνίας, ιδίως το Διαδίκτυο, εξυπηρετώντας αυτούς τους σκοπούς και δίνοντας στις γλώσσες καινούργιες δυνατότητες να αναπτυχθούν, να διαδοθούν και να αναζωογονηθούν.

Θέμα 2β

Να αιτιολογήσεις τη χρήση των εισαγωγικών στα παρακάτω σημεία του κειμένου:

α. «ζωντανές» (2^η παράγραφος)

β. «πρέπει να προσαρμόζονται ... που τους φιλοξενούν» (3^η παράγραφος)

γ. «Έτος για τις ευρωπαϊκές γλώσσες» (5^η παράγραφος)

δ. «Γηραιά ήπειρο» (5^η παράγραφος)

ε. «Πρέπει να υπάρξει κοινή δράση ... που υπάρχει στην Ευρώπη» (5^η παράγραφος)

Μονάδες 10

Θέμα 3

Πιστεύεις ότι οι νέες τεχνολογίες και το παγκόσμιο περιβάλλον επικοινωνίας οδηγούν στην εξαφάνιση των γλωσσών ή θα μπορούσαν να συμβάλλουν στη διατήρησή τους; Να αναπτύξεις τεκμηριωμένα την άποψή σου σε ένα άρθρο 250-300 λέξεων, το οποίο θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα σχολικού προγράμματος με τίτλο «Παγκόσμιες γλώσσες και τοπικές διάλεκτοι». Μπορείς να αξιοποιήσεις ιδέες από το κείμενο αναφοράς.

Μονάδες 40